

ДОСТОИНСТВЕНА РАБОТА И ЕКОНОМСКИ РАСТ

Цел 8 Одржлив развој има за цел:

- промовира одржлив економски раст, вработување и пристојна работа за секое човечко суштество

Што значи одржлив економски раст?

Одржливиот економски раст води до напредок, отворање работни места и подобрување на животниот стандард. Дури и пред почетокот на глобалната пандемија Ковид-19, една од пет земји со милијарди луѓе кои живеат во сиромаштија се очекуваше да забележи пад на приходот по глава на жител во 2020 година. Финансиски шокови предизвикани од пандемијата, нарушување на индустриското производство и општа неизвесност, го исфрлија и онака млакот и слаб економски раст.

Меѓународниот монетарен фонд предвиде дека поради кризата „Ковид-19“, светот ќе го погоди рецесија повисока од 2008 година, која е позната како Голема рецесија.

Таа криза беше криза на банкарството и парите. Започна во САД и беше предизвикана од брзиот пад на цените на недвижностите, кој се разви во нереални размери по долг период на раст. Сè поголем број луѓе не беа во можност да ги отплатат ратите од кредитите што ги подигнаа за недвижен имот, делумно поради зголемувањето на каматните стапки, а делумно поради тоа што банките даваа заеми на луѓето кои имаа помала можност да го вратат заемот (понижок кредитен рејтинг).

Што значи „достоинствена работа“?

Го користиме терминот за да им дадеме шанса на сите луѓе за работа која е продуктивна и заработува поединец. Тоа исто така имплицира дека работното место е

безбедно за работа. Пристојната работа значи можност за учење и напредок, можност за напредување, но и социјална заштита на поединецот и неговото семејство.

Што значи поимот пандемија?

Ширењето на болеста на големи области, е во неколку земји, на целиот континент или во светот. Во минатото имаше пандемии на чума и колера, а потоа и грип. Од епидемиите во 20 век, најсмртоносна беше таканаречената пандемија. Шпанскиот грип 1918-1919 година, кој зарази околу 500 милиони луѓе и речиси сите делови на светот, и уби од 17 до 50 милиони, според некои до 100 милиони. Се викаше шпански затоа што печатот во неутрална Шпанија не подлежи на цензура (за разлика од земјите учеснички во Првата светска војна), па можеше слободно да известува за епидемијата, што даваше впечаток дека Шпанија е особено погодена.

Во 20 век, Светската здравствена организација прогласи пандемии на таканаречениот свински грип (2009) и болести Ковид-19 (2020). Терминот пандемија најчесто се користи за заразни болести.

Колку луѓе се невработени денес?

Пандемијата „Ковид-19“ ќе има разурнувачки ефект врз светската невработеност. Меѓународната организација на трудот процени дека работното време може да се намали за 14% во втората половина на 2020 година. Можно зголемување на невработеноста по 2020 година. ќе зависи од напорите на поединечните земји да ги зачуваат работните места преку мерките што ги спроведуваат. Светот се соочува со рецесија која е потешка од онаа што го погоди светот во 2009 година.

Повеќе од еден од шест млади луѓе престанале да работат од пандемијата „Ковид-19“, а оние што успеале да ги задржат своите работни места паднале за 23%.

Од сите стопански гранки, туризмот е најпогоден од пандемијата во светот поради затворањето на границите, забраните за патување и епидемиолошките мерки. Меѓународните патувања би можеле да се намалат за 60-80% во 2020. во однос на 2019 година.

Пандемијата „Ковид-19“ тешко погоди 1,6 трилиони работници во неформалната економија. Многу од нив не можат да се потпрат на заштеди. За нив кризата со Ковид-19 и останувањето дома поради епидемиолошки мерки значи губење работа.

Што можеме да направиме за да ја подобриме ситуацијата? Обезбедете им на младите луѓе образование и развој на вештини кои ги задоволуваат барањата на пазарот на трудот. Обезбедете им соодветна здравствена заштита и безбедна работна средина (заштита на работното место). На младите треба да им се обезбеди продуктивно вработување, без разлика на нивниот пол и нивото на приходи. Државите треба да го поддржат развојот на одржливи и иновативни економии, кои би го ставиле човекот во центарот. Исто така, посебно внимание треба да се посвети на вработувањето на младите и зајакнувањето на жените во економијата.

- Приход по глава на жител - просечен приход (заработка, сума пари) заработен по лице во дадена област секоја година

- Рецесија - фаза на опаѓање во рамките на деловниот циклус во која има општ пад на економската активност. Тоа е придружено со општо влошување на економската клима (пад на реалниот доход, зголемена невработеност, мала искористеност на производствените капацитети...)

- Меѓународен монетарен фонд - меѓународна агенција во рамките на Обединетите нации, која има за цел да обезбеди стабилен финансиски систем и меѓународен платен систем

- Неформална економија - збир на различни работни места, работници и компании кои не се контролирани (не се оданочуваат) од државата, но кои не се ни под заштита на државата. Терминот може да се однесува и на самовработување во нерегистрирани фирми.